
OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2005 Rhif 1353 (Cy.101) (C.59)

LANDLORD A THENANT, CYMRU

Gorchymyn Deddf Cyfunddaliad a Diwygio
Cyfraith Lesddaliad 2002 (Cychwyn Rhif 3 ac
Arbediad a Darpariaeth Drosiannol) (Cymru) 2005

Wedi'i wneud - -

17 Mai 2005

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd iddo gan adran 181 o Ddeddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002(1), drwy hyn yn gwneud y Gorchymyn canlynol:

Enwi, dehongli a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Deddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 (Cychwyn Rhif 3 ac Arbediad a Darpariaeth Drosiannol) (Cymru) 2005.

(2) Yn y Gorchymyn hwn, oni ddywedir fel arall, mae cyfeiriadau at adrannau yn gyfeiriadau at adrannau o Ddeddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 ac Atodlenni iddi.

(3) Mae'r Gorchymyn hwn yn gymwys i Gymru

Darpariaethau sy'n dod i rym yng Nghymru ar 31 Mai 2005

2. Yn ddarostyngedig i erthygl 3, daw'r darpariaethau canlynol i rym yng Nghymru ar 31 Mai 2005 —

- (a) adran 126,
- (b) adran 157, i'r graddau y mae'n ymwneud â pharagraff 15 o Atodlen 10,
- (c) adran 164, i'r graddau nad yw eisoes mewn grym,
- (ch) adran 165,
- (d) adrannau 166 a 167, i'r graddau nad ydynt eisoes mewn grym,
- (dd) adrannau 168 i 170,
- (e) adran 171, i'r graddau nad yw eisoes mewn grym,

- (f) yn adran 172, is-adrannau (1) i (5), ac eithrio i'r graddau y maent yn ymwneud â chymhwysiad adrannau 21 i 22 o Ddeddf Landlord a Tenant 1985(2), fel y'u hamnewidir neu fel y'u mewnosodir gan adrannau 152 i 154, i'r Goron,
- (ff) adran 176 ac Atodlen 13, i'r graddau nad ydynt eisoes mewn grym, a
- (g) adran 180, i'r graddau y mae'n ymwneud â diddymu yn Atodlen 14 —
  - (i) y diffiniad o “the valuation date” ym mharagraff 1(1) o Atodlen 6 o Ddeddf Diwygio Cyfraith Lesddaliad, Tai a Datblygu Trefol 1993(3);
  - (ii) adran 82 o Ddeddf Tai 1996(4); a
  - (iii) ym mharagraff 18(2) o Atodlen 10 i'r Ddeddf honno, paragraff (b) a'r gair “and” sydd o'i flaen.

Arbediad a darpariaeth drosiannol

3.—(1) Yn ystod y cyfnod sy'n dechrau ar 31 Mai 2005 ac sy'n dod i ben ar y dyddiad y mae adrannau 121 i 124 yn dod i rym yn llawn, bydd paragraff 4(2) o Atodlen 6 i Ddeddf Diwygio Cyfraith Lesddaliad, Tai a Datblygu Trefol 1993 yn effeithiol fel petai'r geiriau “persons who are participating tenants immediately before a binding contract is entered into in pursuance of the initial notice” wedi'u rhoi yn lle'r geiriau “participating tenants”.

(2) Ni fydd adran 126 yn effeithiol o ran —

(a) hysbysiadau a roddir cyn 31 Mai 2005 o dan adran 13 o Ddeddf Diwygio Cyfraith Lesddaliad, Tai a Datblygu Trefol 1993; neu

(b) ceisiadau a wneir cyn 31 Mai 2005 o dan adran 26 o'r Ddeddf honno.

(3) Ni fydd adran 168 yn effeithiol o ran hysbysiadau a gyflwynir o dan adran 146(1) o Ddeddf Cyfraith Eiddo 1925(5) cyn 31 Mai 2005 ynghylch torri unrhyw gyfamod neu amod gan denant.

(4) Ni fydd y diwygiadau a wnaed gan adran 170 yn effeithiol o ran hysbysiadau a gyflwynir o dan adran 146(1) o Ddeddf Cyfraith Eiddo 1925 cyn 31 Mai 2005.

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998(6).

17 Mai 2005

D. Elis-Thomas
Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

---

(2) 1985 p.70. (Caiff adrannau 21, 21A, 21B a 22 eu hamnewid neu eu mewnosod pan ddaw adrannau 152 i 154 o Ddeddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 i rym yn llawn).

(3) 1993 p.28.

(4) 1996 p.52.

(5) 1925 p.20.

(6) 1998 p.38.

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae'r Gorchymyn hwn yn dwyn i rym ddarpariaethau pellach Rhan 2 (Diwygio Cyfraith Lesddaliad) o Ddeddf Cyfundaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 (“Deddf 2002”).

Daw darpariaethau Deddf 2002 a grybwyllir yn erthygl 2 o'r Gorchymyn i rym, o ran Cymru, ar 31 Mai 2005. Maent yn cynnwys:

- (a) darpariaethau sy'n diwygio adran 18(1) o Ddeddf Diwygio Cyfraith Lesddaliad, Tai a Datblygu Trefol 1993 (“Deddf 1993”) ac Atodlen 6 iddi. Prif effaith y diwygiadau yw y bydd y pris sydd i'w dalu am y rhydd-ddaliad, pan fo'n cael ei brynu gan denantiaid cymwys, yn adlewyrchu gwerth y buddiannau sy'n cael eu dal gan yr holl landlordiaid yn yr eiddo o dan sylw ar y dyddiad y mae hysbysiad o'r hawliad i arfer yr hawl i ryddfrefniad ar y cyd yn cael ei roi o dan adran 13 o Ddeddf 1993 (adran 126). Mae darpariaeth drosiannol berthnasol yn erthygl 3(1) ac arbediad perthnasol yn erthygl 3(2);
- (b) darpariaethau newydd y caiff deiliaid lesoedd hir, mewn amgylchiadau penodol, yswirio eu tai odanynt ac eithrio gydag yswiriwr a enwir neu a gymeradwyir gan y landlord (adran 164);
- (c) darpariaethau newydd sy'n ei gwneud yn ofynnol i landlordiaid hysbysu deiliaid lesoedd hir bod rhent yn ddyledus (adran 166);
- (ch) darpariaethau newydd sy'n atal landlord deiliad les hir rhag arfer hawl ailfynediad neu hawl fforffedu oherwydd methiant y lesdeiliad i dalu rhent, taliadau gwasanaeth neu daliadau gweinyddu pan nad yw'r swm sydd heb ei dalu a'r cyfnod y mae unrhyw ran o'r swm hwnnw wedi bod yn daladwy ar ei gyfer yn fwy na'r swm a'r cyfnod a ragnodir mewn rheoliadau (adran 167);
- (d) darpariaethau newydd sy'n atal landlord deiliad les hir rhag cyflwyno hysbysiad fforffedu oherwydd bod cyfamod neu amod yn y les wedi'i dorri oni bai bod y lesdeiliad yn cyfaddef ei fod wedi'i dorri, neu fod llys neu dribiwnlys cymrodeddu wedi penderfynu'n derfynol bod y toriad wedi digwydd (adrannau 168 a 169). Mae arbediad, sy'n berthnasol i adran 168, yn erthygl 3(3); ac
- (dd) newidiadau i'r amodau y mae'n rhaid eu bodloni cyn y gall landlord deiliad les hir arfer hawl ailfynediad neu hawl fforffedu oherwydd methiant i dalu taliadau gwasanaeth (adran 170). Mae arbediad perthnasol yn erthygl 3(4).

NOTE AS TO EARLIER COMMENCEMENT ORDERS

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae darpariaethau canlynol Deddf 2002 wedi'u dwyn i rym yng Nghymru drwy Orchymnion Cychwyn a wnaed cyn dyddiad y Gorchymyn hwn:

<i>Y Ddarpariaeth</i>	<i>Y Dyddiad Cychwyn</i>	<i>O.S. Rhif</i>
Adrannau 71 i 73	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 74	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

<i>Y Ddarpariaeth</i>	<i>Y Dyddiad Cychwyn</i>	<i>O.S. Rhif</i>
Adrannau 75 i 77	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 78	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adran 79	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 80	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adrannau 81 i 83	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 84	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adrannau 85 i 91	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 92	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adrannau 93 i 103	30 Mawrth 2004	2004/669
Adrannau 105 i 109	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 110	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adrannau 111 i 113	30 Mawrth 2004	2004/669
Adrannau 114 i 120	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 122 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 125	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adrannau 127 i 147	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adrannau 148 i 150	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 151	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adrannau 152 a 153 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 155	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 156 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 157 (yn rhannol)	30 Mawrth 2004	2004/669
Adrannau 158 a 159	30 Mawrth 2004	2004/669
Adrannau 160 i 162	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 163	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 164 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adrannau 166 a 167 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 171 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003	2002/3012
Adran 172 (yn rhannol)	30 Mawrth 2004	2004/669

<i>Y Ddarpariaeth</i>	<i>Y Dyddiad Cychwyn</i>	<i>O.S. Rhif</i>
Adran 173	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 174	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Adran 175	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 176 (yn rhannol)	30 Mawrth 2004	2004/669
Adran 180 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003 30 Mawrth 2004	2002/30122004/669
Atodlen 6	30 Mawrth 2004	2004/669
Atodlen 7	30 Mawrth 2004	2004/669
Atodlen 9	30 Mawrth 2004	2004/669
Atodlen 10 (yn rhannol)	30 Mawrth 2004	2004/669
Atodlen 11	30 Mawrth 2004	2004/669
Atodlen 12	1 Ionawr 2003 (yn rhannol) 30 Mawrth 2004 (y gweddill)	2002/30122004/669
Atodlen 13 (yn rhannol)	30 Mawrth 2004	2004/669
Atodlen 14 (yn rhannol)	1 Ionawr 2003 30 Mawrth 2004	2002/30122004/669

Mae Gorchymyn Deddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 (Cychwyn Rhif 5 ac Arbediad a Darpariaeth Drosiannol) 2004 ([O.S. 2004/3056](#)) (p.127) wedi dwyn i rym, o ran Cymru a Lloegr, adran 180 o Ddeddf 2002 i'r graddau y mae'n ymwneud â diddymu yn Atodlen 14 adran 104 o'r Ddeddf honno.

Mae darpariaethau yn Rhan 1 o Ddeddf 2002 (Cyfunddaliad) wedi'u dwyn i rym o ran Cymru a Lloegr gan y Gorchymynion Cychwyn canlynol —

Gorchymyn Deddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 (Cychwyn Rhif 3) 2003 ([O.S. 2003/2377](#)) (p.91); a

Gorchymyn Deddf Cyfunddaliad a Diwygio Cyfraith Lesddaliad 2002 (Cychwyn Rhif 4) 2004 ([O.S. 2004/1832](#)) (p.76).